

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 6 luni ..... 10 cor.
pe 3 luni ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.
N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE

de un an garanțat: pe un an
10 cor.; a doua oară 12 cor.
oară 8 h. de fiecare publicitate.

Astăzi abonamentele, cât și
alte suari a se plăti în avans în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate

Scrisori retracate nu se primesc.

Conferența dela Sibiu.

O salutăm cu frăție. În mijlocul greutăților ce străbatem și după o amărâță de atâta vreme, ne place a crede că fruntașii cari se vor aduna la 10 Ianuarie în Sibiu vor aduce nu numai orientare, dar și însuflețire în inimile românești.

De formă nu ne legăm. Ori că-i zicem conferență națională, ori că o numim adunare națională, ca la 1894, ear acum conferență electorală, e vorba că-s chemați la sfat fruntașii neamului românesc din statul ungar, prin urmare cei în drept a se rosti asupra afacerilor poporului. Și dacă a fost vre-odată nevoie ca acești fruntași să se adune și să cumpenească lucrurile, apoi desigur că nici odată solidaritatea și deplină înțelegere n'a fost mai de reclamat ca acum. Pe d'oparte pentru-că dela întemeierea sa nici odată partidul național n'a avut să înregistreze o epocă de eclipsă ca cea dela 1894 și până acum, căci de zece ani nu s'au mai întrunit fruntașii partidului, — ear pe de altă parte nici primejdiile d'afară n'au fost mai multe și mai mari.

Cine și în astfel de împrejurări ar încerca să pună bețe 'n roate, cine și acum ar mai veni cu obiecțiuni de formă ori de caracter personal, se face culpabil de osânda cea mai grea a întreg neamului românesc.

Dela 1892 partidul național n'a mai avut prilej să-și precizeze situația în fața alegerilor. Curentul de activitate nici odată n'a fost mai pronunțat, poporul nici odată nu și-a manifestat mai cu ardoare dorul de luptă. Nici odată, deci, fruntașilor nu li-s'a dat o problemă mai grea de deslegat.

Suntem însă siguri că vor deslega-o cu demnitate și spre marele folos al cauzei naționale. Pentru-că nu ne putem închipui că mai este în partid un singur luptător care să nu pună întreg devotamentul și luminile sale sufletești în serviciul obștesc, care ne cere tuturoră mai presus de toate — *dragoste frățească*. Toți să-și calce pe suflet, toți să uite ori ce umbră de supărare din trecut și să nu fie între noi de cât o singură rivalitate: aceea de a face cât mai mult dovadă de supunere intereselor mari naționale.

Conferența, așa credem, va fi permisă de autorități. Suntem în plină campanie electorală, toate partidele se adună și se sfătuiesc. Nu înțelegem de ce ar fi opriți alegătorii români dela exercitarea acestui drept.

Dar chiar presupunând că guvernul ar face și acest păcat: nici atunci nime pe suprafața pământului nu ne poate opri să ne adunăm în conferență intimă și să luăm deciziuni ce comportă situația grea ce ne apasă.

Dumnezeu să ne ajute!

UN TIP.

Ori care din noi, cești de dincoaci de munți, care am avut ocaziune a intra în societatea așa zisă bună a regatului român am rămas surprinși de impresiunile ce am primit în mijlocul ei. Nu numai că ne-am lovit de o limbă de conversație străină, ci și modul gândirii și a judecării mai ales în ceea-ce privește cestiunile naționale și patriotice ne jignește adeseori. Cu cât cercurile societății sunt mai «boeresti» s'au mai «boerite», cu atât ne simțim mai străini.

Până ce nu ne vom deprinde bine cu însușirile acestei societăți; până ce nu vom începe a cunoaște mai deaproape individualitățile ei, multe din aparițiuni, din evenimente, din acțiuni, din situațiuni și efecte politice și culturale rămân pentru noi enigmatice. Nu vom înțelege lupta crâncenă și înflăcărată contra «boerimei»; nu ne vom putea da samă de activitatea și importanța unor eroi anteluptători ca Ioan Ghica, C. A. Roseti, Ioan Brătianu; nu vom ști apretia după cuviință domnia glorioasă a Regelui Carol; nu vom ști să ne explicăm aspirațiunile de Domnie, cari și astăzi încă le au unii «boieri»; nu vom înțelege deseale tăvăleli și negări politice, cari sgudue și turbură dezvoltarea statului român, precum și alte multe aparițiuni surprinzătoare, nepatriotice și neromânești în viața culturală și politică a României.

Pentru a contribui încâtva la o precizare a judecării cetitorilor nostri asupra stărilor de dincolo de munți, ne-am propus de astădată să punem în vederea publică tipul unui vechiu boierin, care a ocupat un loc de frunte în viața politică a tinărului regat până mai eri alaltăeri.

Pe malul Bistriței, în satul Roznov aproape de orașul Tîrgu-Neamț, pe moșiile sale strămoșești întinse rezida Colonelul Roznovan, un boer onorabil, care își derivă descendența sa din neamul domnesc al Moldovei Ruset și se iscălea «George Alexandru Ruset Roznovano». Ca june intrase în regimentul de cavalerie de gardă rusesc, în care, după mărturisirea sa proprie, își făcuse educația, luase parte la războiul Crimeiei, fusese și pe câmpurile de războiu ale Bulgariei și după ce a pus sabia în teacă s'a dedicat moșiilor sale. Aci în Roznov se ocupa cu mult zel de clădirea unei biserici destinate mai ales a cuprinde oasele străbunilor săi și rămășițele neamului său și a le sale proprii. Dar și viața politică îl atrase. După descendență și credințe colonelul Roznovanu nu-și găsea locul decât în partidul conservator, în care se strînsese mulți boieri cu vederi ce erau identice s'au se potriveau cu ale sale. În acest partid el a ajuns a fi un fruntaș între fruntași și a ocupat sub guvernul conservator fotoliul presidentului Adunării Deputaților. Care va se zică el repre-

sentă, pe cât timp era investit cu această înaltă dignitate a statului, *voința națională a poporului român*.

Mai acum câteva săptămâni colonelul Roznovanu încetează din viață fără ca în urma lui se rămână copii și prin testament dispune de averea sa însemnată. Testamentul este făcut în o localitate din Rusia la 25 August 1898. Averea mișcătoare o lasă soției sale (născută Câmpineanu) și din cele două moși ale sale Roznov și Ivănești alipite una de alta alcătuiește o fundațiune în folosul — bisericii sale din Roznov, pe care o dotează cu un venit anual de 20.500 lei. Ce să facă oare o mică biserică cu atât amar de bani? Ce misiuni mari va fi având să împlinească bisericuța dela Roznov? Ce scopuri înalte va fi urmărind bărbatul de stat român cu această mare fundație legată de un cavou familiar? Testamentul voluminos deslușește pe deplin cu prisos aceste întrebări, cari se impun dela sine.

Nu este vorba numai ca biserica să fie provăzută și dotată cu toate cele trebuincioase: cu paroh, diacon, cântăreți, luminări, vestminte, cărți, prescuri, reparaturi etc., ~~căci pentru toate aceste erau suficiente~~ vre-o câteva mii de lei și vre-o câteva cuvinte încredințate unui bun Român și bun creștin. Colonelul Roznovanu n'a vroit numai atât. Plin de neîncredere în instituțiunile naționale ale țării sale și cu un dispreț adânc față cu tot ce este românesc până și față cu dinastia, boerul dela Roznov «hotărăște», «prescrie» și «dispune»:

ca toți slugitorii bisericii sale, paroh, diacon și profesor de muzică vocală să nu-și facă studiile lor de pregătire la institutele excelente din țară, ci să urmeze cursurile în o limbă străină la școli din — *Rusia*;

ca Administratorul fundațiunii, dotat cu un venit anual de cel puțin 12.000 lei anual, să nu fie un Român ci un *Rus*;

ca administrațiunea fundațiunii să nu poată trece *nici odată* în *mâni românești*, investind pe administrator cu dreptul a numi pe succesorul său și la caz când din ori ce motive nu s'ar folosi de acest drept autorizând — nu pe guvernul român, nici pe Mitropolitul Primat al României, sau pe Sf. Sinod — ci pe *ministerul rusesc* din București să numească pe acel administrator;

ca supravegherea și controla fundațiunii să nu fie îndeplinită de autoritățile române chieste prin legi la aceste funcțiuni, ci prin *Impăratul tuturor Rușilor* respective prin reprezentantul său din București;

ca la liturgiile slugite în această biserică să se pomenească mai întâi *Țarul rusesc*, apoi toți membrii familiei imperiale *rusești* întocmai după pomelnicul din bisericile din Kremlin dela Moscva, să se facă și rugăciuni pentru «slava și izbânda armatelor *rusești*»; și numai după-ce s'a făcut aceste pomeneiri a acelor Mari și Puternici-numai după-ce s'au înălțat rugăciunile pen-

tru arimatele străine, parochul român dela Roznov se aibă voie a pomeni și pe micul Rege al României, nu ca rege și Domnitor al țării și a pământului pe care e clădită biserica, nu ca rege și Domnitor al credincioșilor, cari sunt adunați în biserică, ci numai ca binefăcător al acelui locaș sfânt în rând cu Adela Moruzi și Maria Nicolaevna Sollohu, cari și ele au oferit daruri;

ca parohul în momentul când ese din altar cu darurile în mijlocul poporului român evlavios să rostească rugăciuni «pentru *Impăratul Rusiei*, pentru întreaga familie imperială rusească (tot după pomelnicul din Kremlin), pentru neamul lui, pentru ostașii lui, pentru mărirea și prosperitatea imperiului rus și pentru-ca Domnul Dumnezeu mai mult să le ajute și să le supună sub picioare pe toți vrăjmașii»;

ca Regele său propriu, Regele țării sale, Marele Rege Carol I să fie tractat de-o poțtriva cu comandantul unui regiment rusec de cavalerie, cu Marele Duce Pavel Alexandrovici: pentru ambii rînduește ca la ziua lor să se servească un Tedeum, ear după moartea lor un parastas;

ca în cazul când prin acte «legislative sau administrative» moșiile Roznov și Ivănești a fi sustrate în parte sau în total din sesiunea bisericeii, în acest «nenorocit caz» reprezentantul din București al Impăratului tuturor Rușilor este autorizat a vinde moșiile și suma de bani primită să o depositeze — nu la Banca națională a României sau la cassa de depuneri și de Economii a statului român — ci la Sfântul Sinod al imperiului rus sau la o altă instituție religioasă rusească;

ca inscripția pe piatră sa mormântală să nu fie tăiată cu litere românești ci cu litere *chilirice* și pe lângă numele său să nu se adaugească vr'o dignitate a statului român, la care boerul nostru a fost ridicat, ci numai «gard călare din garda împărăției Rusiei».

«Ca creștin ortodox pravoslavnic» — zice colonelul Roznovano în testamentul său — «și ca vechiu soldat din garda imperială a Impăratului Nicolae Pavlovič I, puindu-mi toată credința și nădejdea în sentimentele de evlavie, generositate și maritimie a Majestății Sale Imperiale Impăratul tuturor Rușilor, Inaltul, singurul și puternicul protector și apărător al sfintei religiunii noastre, îndrăznesc umilit a depune la picioarele sale și a neamului împărătesc umilă, respectuoasă și ferbinte rugăminte de a lua sub puternicul său scut fondațiunea pioasă și religioasă a bisericeii din Roznov, fondată și menită slavei, mărirei și laudei sfintei religiunii ortodoxe».

Credem de prisos ori ce comentariu la un asemenea act. El vorbește destul de lămurit și destul de dureros. Ne îngrozim, când ne înfașăm cu un om ca autorul acestui testament, lipsit cu desăvîrșire de iubire de patrie, de iubire de neam și de toate virtuțile cetățenești, un om, care își disprețuește națiunea, nu se sfiește a-și umili țara și dinastia și pune la picioarele unui autocrat străin pământul său strămoșesc cu averea sa rezultată din sudoarea țaranului român, că acest om a putut găsi în Țara românească un partid politic, care nu numai că l-a primit cu brațele deschise ci l-a și considerat ca pe unul din cei mai vrednici, din cei mai distinși ai săi și l-a ridicat până la treapta cea mai înaltă, la care poate să se înalțe un reprezentant al națiunii, la președinția Adunării Deputaților. Ce simțeminte

patriotice și naționale, ce principii politice pot să domineze în asemenea împrejurări la acest partid, care-și atribuie și numirea de conservator?

Anul nou politic

Budapesta, 2 Ianuarie.

Eri au avut loc obișnuitele felicitări de Anul nou la șefii partidelor politice. Enunțările ce s-au făcut, dată fiind și situația excepțională în care ne aflăm, au de astă-dată o îndoită importanță.

La ministrul președinte.

În palatul din Buda al ministrului președinte, felicitanții s-au adunat deja înainte de ora 10. La 10 1/2 ministrul președinte Tisza s'a prezentat în sală înconjurat de toți membrii cabinetului.

Erdély Sándor, fostul ministru de justiție a fost oratorul.

Contele Tisza, răspunzând zice că nu vrea să tacă apologie activității de un an a guvernului, dar rodnică și bună muncă a săvîrșit. Trecând la frământările actuale a zis: Sprijinul vostru însușit ne-a fost întâia cheazăie a isbândeii și marea majoritate a țării aprobă pașul nostru. Dar numai după prima noastră isbândă am putut vedea totala degenerare a parlamentarismului nostru, ceea-ce a putut pe fiecare convinge că lupta aceasta trebuie desăvîrșită, pentru că aici e vorba de stări bolnave.

Dacă a fost vre-odată — încheie — acum este nevoie indispensabilă de mijloacele noastre, acum, când nu de interese străine, ci de aceea e vorba: *ca punctul de gravitate a Monarchiei s'ajungă tot mai mult în mâni maghiare* și scopurile națiunii maghiare să se valideze tot mai intensiv.

La Perczel.

În sala de recepțiune prezidială au felicitat pe președintele Camerei.

Kammerer Ernő a fost oratorul care l-a asigurat pe Perczel despre devotamentul partidului liberal.

Perczel Dezső în răspuns a accentuat că faptul din 18 Novembre n-a fost nici violare de formă.

La Kossuth.

Șeful opoziției 48-iste a fost felicitat prin Polónyi, care a amestecat în discursul său și un fel de *blăstem* la adresa Majestății Sale.

Atotputernicul așa să răsplătească ori să pedepsească națiunea precum ea va fi credincioasă Regelui încoronat; dar în rugăciunile noastre să cuprindem și aceea, **ca Provedința așa să renumereze ori să-l lovească pe Rege, pe cum acesta fi-va credincios națiunii și propriului său jurământ!**

Kossuth în răspunsul său, a accentuat că Tisza e un instrument orb în mâinile Camarillet, care s'a conjurat asupra Ungariei.

Crisa ministerială din Austria.

Viena, 2 Ianuarie. Crisa ministerială s'a rezolvat așa, că M. Sa a însărcinat pe baronul Gautsch cu formarea noului cabinet, care și-a ales de colegi pe Bylandt-Rheidt, interne, Wittek, calea ferată, Call, comerț, Klein, justiție, Hartel, culte, Welsersheimb, landwehr, Pientak, polonez și Randa, ministru fără portofoliu ceh.

Crisa ministerială în România.

Până în momentul când punem ziarul sub presă nu avem încă știri despre resol-

varea definitivă a crizei ministeriale din România.

Ziarele ce ne au sosit azi din București spun că M. Sa a primit în audiență pe dl Sturdza, Costinescu și I. Brătianu, membrii ai cabinetului demisionat, apoi pe președintele Senatului și Camerei, d-nii Aurelian și Șendrea.

Ziarele conservatoare speră că liberalii nu se vor putea înțelege și atunci M. Sa va încredința cu formarea noului cabinet pe dl G. Gr. Cantacuzino.

Pâne gratis!

Vineri seara s'a întrunit în sala mică a consiliului orașenesc al Aradului comitetul care și în anii precedenți a făcut apel și a strâns dela publicul aradan bani pentru a se împărți săracilor pâne gratis.

Conferența a fost presidiată de dl Simay, asistând, între alții, primarul Institoris, mai mulți filantropi cunoscuți în oraș, precum și directorii de ziare locale, între ei și directorul nostru Russu Șirianu, membru în comitetul susamintit.

Dl Simay a arătat ce mare e sărăcia în oraș. Dl primar Institoris a ilustrat și d-sa cu câte-va exemple această sărăcie.

S'a decis deci ca și anul acesta să se facă apel la caritatea publică. În acest scop dl Illés dela «Arad és Vidéke» a fost însărcinat să redigieze un apel către public. Apelul a și apărut în numărul de anul nou al ziarelor din loc.

Facem și noi apel către toți Români caritabili să contribuie în acest scop trimițând banii la administrația noastră, care le va da la destinație și le va cvita în «Tribuna».

E cuviincios să contribuim cu atât mai mult pentru acest scop, cu cât — se știe — pâne se împarte tuturor săracilor din oraș, fără osebite de naționalitate, ear în orașul nostru poate că între Români sunt mai mulți cari vor beneficia de acest act de caritate.

Congregațiune extraordinară în comitatul Timișorii.

Timișoara, 30 Decembrie.

Azi s'a ținut aici congregațiune extraordinară.

Ședința a fost prezidată de fișpanul Molnár Viktor.

Se citește o scrisoare a ministrului președinte Tisza prin care acesta mulțumește municipiului pentru votul de încredere ce i-a dat în conflictul său cu opoziția. Intre unanime strigăte de «Éljen» cu cari a fost primită scrisoarea, se ridică protopopol Pepa, valorosul apărător al drepturilor noastre naționale în acest comitat, și zice că din partea sa nu ia la cunoștință răspunsul ministrului președinte. Români numai sub două condițiuni ar putea sta de vorbă cu dl Tisza, dacă prin garanță de fapte și-ar împlini față de Români, ceea-ce le-a promis în discursul său program și dac'ar retrage definitiv proiectul Berzeviczy.

Până ce nu va face însă aceasta, nici un Român de omenie, direct ori indirect nu poate adera la nici un fel de aprobare a guvernului Tisza.

Mamelucii au primit apoi propunerea ca scrisoarea să se ia cu mulțumită la cunoștință, cu excepțiunea protopopolului Pepa, unanim.

Celelalte obiecte dela ordinea zilei s'au dezbătut apoi în decursul unei ore.

APELI

Facem un călduros apel către toți abonenții, cititorii și binevoitorii ziarului nostru să grăbească pe d'oparte cu reînnoirea abonamentului, ca astfel trimiterea ziarului să nu fie întreruptă (vom trimite adică pe anul viitor numai celor cari au plătit înainte!), — pe de altă parte rugăm pe toți câți ne sunt binevoitori să facă cea mai întinsă propagandă pentru lăptirea «Tribunei», ca astfel să nu fie sat, ba chiar stiutor de cart. român care să nu albească în casa sa «Tribuna».

Cei cari se hotărăsc să aboneze, să trimită prețul înainte de sărbătoare; să facă aceasta îndeosebi noii abonenți, ca astfel să avem vreme a tipări adresele și a regula trimiterea foilor. Mai târziu, după anul nou, e mare adică îmbulzeala și cei cari n'au grăbit, pot să sufere neajunsuri numai din pricina că au tot amânat cu trimiterea banilor.

Vechii abonenți să lipească pe mandatul postal fășia cu numele și numărul adresei.

ADMINISTRAȚIA
ZIARULUI „TRIBUNA“.

Convocare.

Subscrișiți convocăm pe delegații români ai cercurilor electorale la

Conferență electorală

pe ziua de 10 Ianuarie n. 1905 la orele 10 înainte de amiază în orașul Sibiu în sala cea mare dela hotelul «Impăratul Romanilor».

ORDINEA DE ZI:

1. Luarea unei rezoluțiuni asupra situației politice.
2. Alegerea comitetului electoral executiv.
3. Propuneri.

Cluj, 29 Decembrie 1904.

George Pop de Băsești. Dr. Vasilie Lucaciu.

Convocare.

„Reuniunea de cetire și cântări din Sasca Montană își ține adunarea generală ordinară Duminică la 2/15 Ianuarie 1905 după amiază la 3 ore în sala școlii confesionale gr. or. române.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării și constatarea membrilor prezenți.
2. Rapoartele îndatinate.
3. Atabilirea bugetului.
4. Propuneri.

Sasca-Montana, 17/20 Decembrie 1904.

Ioan Murgu,
președinte.

Carol Bănuț,
secretar.

B.: La caz dacă eventual membrii Reuniunii nu se vor prezenta în număr recerut, adunarea generală se va ține în 16-29 Ianuarie 1905 în locul și la timpul mai sus indicat.

Impărțirea hainelor.

Școlarii săraci dar distinși dela școlile populare confesionale ortodoxe române din Arad, vor avea Mercuri în 22 Decembrie 1905 (4 Ianuarie 1905) sărbătoare de bucurie. Comitetul parochial după cum am anunțat încă în săptămânile trecute din interesele fundațiilor: *Costa și Maria Ober-cuer și cununi eterne*, pe cum și din sumele

ce au incurs și vor mai incurge dela marinimoșii binefăcători, cari să știu însufleții de cauzele culturale române și dau și școlarilor săraci o parte neînsemnată din prisosul de care i-a învrednicit Dumnezeu, au făcut dispoziții pentru îmbrăcarea școlarilor săraci și mai distinși, dela școlile noastre populare. Vestmintele comandate și anume 20 părechi cisme, 12 părechi ghețe 15 rinduri vestimente femești și 20 rinduri vestimente bărbătești, fiind gata Miercuri dimineața la 9 ore se vor împărți școlarilor în școala centrală.

La aceasta festivitate de împărțire invităm și pe aceasta cale Onorata preoțime și învățătorime din loc, pe membrii comitetului parochial și pe toți marinimoșii binefăcători cari pot și se știu însufleții de asemenea ocaziuni. Tot atunci se va îmbrăca din creștet până în tălpi, și cel mai bun învățacel de călțunar, conform dispozițiilor testamentare a fericitilor binefăcători Dimitrie și Iuliana Iorgovici.

Din încredințarea presidiului

Iosif Moldovan,
notarul comit. par.

TELEGRAME.

Viena, 31 Decembrie. M. Sa nu s'a rostii nici până acum definitiv asupra demisiei lui Körber. Se susține că M. Sa ar dori ca întreg ministerul actual să rămână în slujbă și va primi demisia lui Körber numai după-ce s'a decis cine să fie noul ministru president.

Zilele din urmă ale Portului-Arthur.

Londra, 2 Ianuarie. În urma bombardării crâncene a Japonezilor, populația din orașul nou a Port-Arthurului s'a retras în cetate.

Eri Japonezii au dat apoi asalt și au cucerit și fortul Sunciușan.

Asediarea Port-Arthurului.

Londra, 30 Dec. Despre ultimele lupte purtate pentru Erlungram din Tokio s'esc următoarele știri:

Soldatii specialiști japonezi deja de luni de zile au pregătit asediarea cetății. Au constituit tunele subcetate și aceste tunele le-au umplut cu dinamită care a făcut mari crepături în forturile externe ale cetății. Trupe de infanterie japoneze au stat gata cu puștile încărcate, ca să poată începe asediul și îndată ce au văzut efectul distrugător al dinamitei au început să atace trupele din cetate și au ocupat zidurile interne, făcând pregătiri de apărare. În 28 Dec. la oarele 4 d. a, au încetat cu bombardarea. Japonezii au pătruns în linia tunurilor grele și aci s'a dezvoltat o luptă crâncenă, pe când Rușii din poziția lor ascunsă au tras cu tunurile și japonezii cari asediaseră orașul cădeau cu grămada.

Dar Rușii n'au putut rezista multă vreme și cei rămași din gardă, cam a treia parte, au fugit pe galeriile acoperite și japonezii la oarele 7 și jumătate au fost în posesiunea forturilor. Japonezii au pierdut o mie de oameni ear Rușii două sute. Japonezii prin ocuparea forturilor dela Erlungsan, pot apăra perfect terenul până la Port-Arthur, așa că acuma vor putea concentra cu ușurință mai multe trupe la Port-Arthur.

Ucazul Țarului.

Țarul Rusiei a adresat următorul ukaz Senatului asupra proiectului unei perfecționări a ordinii de Stat:

„După moștenirea sfântă a antecesorilor noștri încoronați, gândindu-ne neîntrerupt la binele stăpânirii încredințate nouă de D-zeu,

privim, pe lângă menținerea neclintită și ne-schimbată a legilor fundamentale ale imperiului, ca problemă a guvernului, grija fără de preget pentru nevoile țării, de a deosebi interesele reale ale poporului rusesc de cele direcțiuni, cari sunt sub influența greșită și trecătoare a împrejurărilor.

„Dacă se va arăta ca îndreptățită necesitatea cutărei sau cutărei schimbări, atunci noi considerăm necesar de a proceda la executarea lor chiar dacă schimbarea proiectată ar provoca inovațiuni esențiale în legislațiune.

„Nu ne îndoim că realizarea unor astfel de reforme va întimpina aprobarea părții inteligente a supușilor noștri, cari văd dezvoltarea adevărată a patriei în spriginirea liniștei Statului și în satisfacerea neîntreruptă a nevoilor zilnice ale poporului, de oare-ce preocuparea noastră de căpetenie stă în regularea cât mai bine a situației păturei celei mai numeroase a populației, adică a țărănimii.

„Vedem că aceste preocupări ale noastre s'au și supus discuțiunilor, conform arătatilor noastre.

„În același timp cu examinarea amănunțită făcută la fața locului, a intențiunilor inițiale ale ministerului de interne, au loc acum consfătuiri ale unui număr de persoane din cele mai experimentate, făcând parte din cea mai înaltă administrație, asupra chestiunilor celor mai importante din viața țărănilor, pe baza experiențelor și a declarațiilor ce au fost culese, despre trebuințele generale ale agriculturii, în cursul cercetărilor în comitetele locale.

Ordonăm ca legile ce se vor crea prin aceste lucrări, pentru țărănimie, să fie puse în concordanță cu legislațiunea generală a imperiului și prin aceasta să se ușureze sarcina unei durabile asigurări a acestei păături sociale, ai căreia membri sunt recunoscuți prin Ucazul Țarului liberator, ca cetățeni liberi și cu drepturi depline.

Având în vedere trebuințele viitoare ale poporului, ordonăm:

Să se ia măsuri pentru respectarea deplinei puteri a legilor cari sunt spriginul cel mai important al tronului și al imperiului autocrat. Legile să se aplice egal pentru toți supușii noștri, d'opotrivă, pentru-ca dinșii să se poată dezvolta în marginile drepturilor ce posedă. Fiecare funcționar, mare sau mic, să aibă de primă datorie executarea strictă a legilor și să fie răspunzător pentru ori-ce samavolnicie.

Persoanele cari s'ar simți jignite prin vr'o faptă arbitrară din partea funcționarilor, să fie înlesnite de a-și redobândi dreptul.

Pentru ca toți cetățenii să poată lua parte la îndreptarea și bunul mers al treburilor publice, se vor înființa, afară de consiliile guvernămintelor și ale districtelor, reprezentanțe populare autonome cari se decidă în marginile legilor asupra modului d'a se satisface interesele locale. Aceste reprezentanțe vor sta în strânsă legătură cu zemstvoudurile.

În scop d'a se stabili egalitatea tuturor persoanelor de ori ce stare, înaintea justiției, se va introduce o unitate în modul de funcționare a instanțelor din imperiu, asigurându-se justiției independența necesară. Această independență va fi limitată însă la cazurile când siguranța publică va fi în primejdie.

Pentru asigurarea soartei lucrătorilor din fabrici și ateliere se va înființa un institut de asigurare către Stat.

Legile excepționale se vor aplica numai în caz când siguranța Statului va fi periclitată.

Legile confesionale vor fi revizuite; de asemenea se vor revizui și ordonanțele privitoare la străini, la sectari, la persoanele necreștine sau ne-ortodoxe.

Se vor menține numai acele ordonanțe cari se vor socoti necesare intereselor actuale ale imperiului sau de folos public pentru poporul rusesc.

Ordonanțele azi în vigoare relative la presă și cari se vor dovedi că pun preseii piedici inutile, să fie înlăturate, pentru-ca zările rusești să poată dobândi importanța cerută de progresul timpului și să poată deveni de folos poporului rusesc.

Ordonăm comitetului de miniștri să caute mijlocul d'a se aduce cât mai curînd și cât mai bine la îndeplinire dorințele noastre și să ne raporteze în cel mai scurt timp.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 2 Decembrie 1904.

— **Alegeri în Siria.** Vineri s'au făcut în Siria alegerile membrilor comitetului comunal. Din 10 locuri, 8 au fost câștigate de Români. S'au ales: Dr. I. Rațiu, N. Lăzărescu, Mitru Hul, I. Petica, P. Cizmaș, P. Binchiță, George Dronca Hereț, Sava Cojan.

Duminecă a fost alegerea de paroch-protopop. Dintre patru recurenți, au întrunit totalitatea voturilor (168) preotul M. Lucea.

— **Coade de topor.** Sâmbătă și-a ținut adunarea de constituire în vederea alegerilor partidului liberal (?) din Pecica. Intre cei nebotezați cari formează comitetul executiv și au trimis lui Tisza adresă de aderentă citim și numele pravoslavnicilor creștini de nație românească: Aron Filimon, Alexa Igrisan, St. Novac, I. Roxin și inevitabilul (când e vorba de lucru slab, nenațional) Iesties Iános, chipul Român și el!

— **Ce caută Românii** aceștia între Adolf și Morișii de p'acolo? Nu știu domnia-lor că avem noi partid național Român și că ori-ce Român bun numai sub steagul acestui partid trebuie să lupte?

— **Dr. Teodor A. Bogdan învățător în Bistrița achitat.** Să știe că în 10 August. a tr. cartea *Ștefan cel mare*, tradiții, legenda, balade, colinde ș. a. culesse de Teodor A. Bogdan a fost confiscată de faimosul jandarm Kertész din Reginul săsesc, iar dl Bogdan a fost escortat cu 4 jandarmi, și mai pe urmă improcesuat, pe basa că broșura d-sale va conține agitație.

— **Procuratura prin sentința** ce în 19 Decembrie i-sa înmănat dlui Bogdan, a sistat procesul, nefiind nici o agitație în conținutul curții, iar exemplarele confiscate sau retrimis proprietarilor.

— **Oficiale și organele de administrație și jandarmerie** au primit ordinul, de a înceta cu perchișiile domiciliare pentru aceasta carte.

— **Aceasta să comunice** pentru orientare, ca cel ce nu au broșura aceasta să fie liniștiți, iar cel ce nu au să o poată comanda, fără a avea teamă că li s'a va confiscă.

— **Exhumarea osemintelor lui Thököly.** Se telegrafează din Constantinopol lui „B. H.“: Delegația maghiară sub conducerea lui Thallóczy Lajos a fost primită foarte călduros în Izmed. Thallóczy Lajos a făcut vizită guvernului și metropolitului armean. După multe cercetări delegația, pe basa indicațiilor din jurnalul lui Mikes Kelemen a dat de mormântul lui Thököly în cimitirul armean, care nu era acolo unde e crucea ci la depărtare de câți-va pași, între două arbori. S'a făcut exhumarea și recunoșterea osemintelor nelăsând nici o îndoială, rămășițele pământești ale lui Thököly pusu-le-au într-o ladă, în Constantinopol au fost sigilate și în preșeara Crăciunului așezate în biserică St.-Benoit lângă cele ale lui Rákóczi și Zrinyi Ilona.

— **Prezident de republică osândit la temniță pe viață.** O depeșă din New-York anunță, că în procesul imprecinților băncii naționale din Haiti, toți acuzații, două-zeci la număr, au fost osândiți la temniță pe viață. După ce însă toți acuzații într-o dînsii și dl Sam fost președinte de republică au dispărut dinaintea judecății, sentința s'a adus în contumație.

— **A murit pentru fii-sa.** Se anunță din Oradea-mare: Protonotarul din Sarkad *Bársony* Lajos purta proces de divorț cu nevastă-sa. Eri a fost pertractarea la tribunal, după care avocatul *Bársony* l-a căutat la locuința-i, să-l comunice rezoluția tribunalului, care hotăra ca unicul lor copil, fii-sa, să rămână în grija mamei. Vestea asta l-a amărit atât de mult pe *Bársony*, încât după depărtarea avocatului, s'a sinucis.

— **Răspunsul meu.** Ni-se cere să publicăm următoarele: Societatea de lectură „Ioan Popasu“ a tinerimei studioase dela institutul teologic-pedagogic din Caransebeș a ținut în 29 Noembrie a. c. o ședință publică.

Fiind rugat din partea unor domni, cari sunt la conducerea „Drapelului“ din Lugoj, am scris o mică dare de seamă asupra ședinții binișor succese. Cu privire însă la ultimul punct din program: „E. Engelsberg: *Graiul părintesc*, executat de corul societății am zis:

„Nu ne împăcam însă pe deplin cu muzica, ce se cultivă la institutul nostru, care — așa se zice — are profesor artist de prima calitate. Avem noi, Românii, slavă Domnului, piese de cor curat românești, puse pe note de Dima, Vidu, Kiriac, Flondor, etc., încât nu mai trebuie să recurgem la pemi și nemfi, ca să ne producem la ocaziuni festive, ca cea de Luni seara. De ce nu au loc în programul ăstora de ședințe piese curat românești, ci piese străine?! Chiar și piesele străine și-ar avea rostul, când repertoriul unui cor este teribil. Corul tinerimei dela numitele institute însă abia învață la an 6—8 cântări și dintre acestea să nu poată lipsi cele străine? Ba ce e mai curios, dacă nu ridicol, studenții dela Caransebeș vor să-și exprime sentimentele lor față de „scumpul graiu românesc“, printr-o cântare nemțească tradusă în românește. Refrenul „O scumpul meu* graiu românesc!“, cântat cu accente de firea celor din „die Wacht am Rhein“, deprimă pe toți cei ce mai simțesc românește“.

Am citat aceste cuvinte, cari nu ating decât piesa lui Engelsberg și cântările lumești ce se învață la institutul nostru, pentru ca publicul în deplină cunoștință de cauză să poată aprecia partea literară-științifică-muzicală din „Răspunsul“ dlui Sequens, publicat în „Tribuna“ Nr. 232.

Pentru partea personală din acel „Răspuns“ îmi voi face socoteala cu domnul Sequens pe altă cale, nu pe cea ziaristică. La timpul său voi informa publicul despre rezultat. *Caransebeș*, la 16 Noembrie 1904. Dr. P. Barbu.

— **Reuniunea de citire și cântări** din Sas a-Montană își ține prima dată adunarea generală ordinară dela înființarea ei, în ziua de 2/15 Ianuarie 1905. Statutele au fost provăzute cu clausula de aprobare din partea ministrului de interne 11 Februarie 1904 Nr. 9472 904 III-a. Reuniunea numără 60 membrii. Cel mulți înainte!

— **Vom reveni cu altă ocaziune** asupra frumosașelor progrese ce se fac pe teren social și național în Sasca, grație conducătorilor entuziaști cum e dl Ioan *Mugu* preot și Nicolae *Mircea* inv., inimosii fruntași de acolo.

— **Cinste!** — Un ziar din San-Francisco, în America, a primit următoarea scrisoare?

Domnule prim-redactor! În numărul de ieri al ziarului d-voastră a-ți publicat o neexactitate, capabilă a atinge reputația mea. Dacă s'ar lua cine-va după d-voastră, ar crede că am furat un guler de blană al unui palton, pe când, în realitate eu am furat paltonul întreg. Ce vor cugeta despre mine colegii mei aflând că, având la îndemână un palton, m'am mulțumit să-i fur numai gulerul? Cer, și la nevoie voi pretinde publicarea imediată a acestei scrisori. Nu iscălesc pentru a nu tulbura de geaba poliția. De altfel, nu țin de loc pentru numele meu la o publicitate care ar putea părea o reclamă. Eu sunt un modest...

— **Dramă într-o școală.** Se depeșează din Lemberg că la gimnaziul rutean din Przenyol un student de clasa VI a împușcat cu revolverul asupra profesorului *Hübövitzy*, răbindu-l la cap. Băiatul a întors apoi arma asupra sa și descărcând-o și-a slăns imediat viața. Se spune că profesorul i-a dat notă rea din studiul său.

— **1.200.000 franci pentru un portret.** Ducea spaniolă Villa Sermosa se află în posesiunea unui portret de Velasquez, reprezentând pe Don Diego Arollano dela curtea lui Filip IV. Un bogat american i-a oferit de curind pentru acest portret suma de 1.200.000 franci, ea a respins oferta cu următoarele cuvinte: Iubesc arta și desprețuiesc banii; pentru ca după moartea mea alții să nu facă, ceea-ce eu refuz acum, voi dona portretul muzeului Prado din Madrid.

* Refrenul, cum s'a cântat, e: „O scumpule graiu românesc!“

— **Petrecere.** Corul vocal a sf. bisericii gr. cat. din Sajtény sub conducerea dl inv. Alexandru Tyira pentru crearea unui fond spre a provide școlarii săraci cu manuale școlastice arangiază la 8 Ianuarie 1905 st. n. a doua zi de crăciun în sala cea mare de joc a casei comunale concert împreună cu teatru și dans la care invită cu toată onoarea. După finirea teatrului va urma „Marșul lui Mihail Eroul“ cor bărb. (cuintet) de J. Vidu acompaniând jocurile naționale, „Călășerul și Bătuta“. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită, și se vor evita pe cale ziaristică.

— **Un criminal curios.** În casa unui comerciant german din Hanovra, se discută, în timpul mesei de seară, despre războiul ruso-japonez. Un invitat bulgar a scos un revolver și a tras un foc asupra stăpânului casei, care părtinicia cu Japonezii. Stăpânul casei a fost rănit la gât Bulgarul a tras și asupra stăpânei casei însă n'a lovit-o. Apoi s'a sinucis cu același revolver.

— **Mitropolit pus sub acuzare.** Tribunalul suprem al bisericii autocefale a pus sub acuzare pe mitropolitul sîrb *Inocențiu* pentru simonie, corupțiune, negustorie cu funțiile bisericesti și altele.

— **Condamnarea la moarte a unui duce Rus.** Studenții din Moscova au decis, să afirmă, că dacă manifestațiunile lor vor fi înăbușite cu forță, să condamne la moarte pe pe marele duce *Sergiu* și pe prefectul poliției *Trepov*, și să execute sentința.

— **Despre populația Japoniei.** Populația Japoniei de 41.000.000 în 1893 a ajuns la 46.000.000 în 1903. Căile ferate care nu erau de cât 2300 kilometri în 1893 au ajuns în 1903 la 7193 kilometri. Marina comercială s'a întreit, dela 176.915 tone în 1895 a ajuns la 658.169 tone în 1903.

— **Comercinl a sporit cu 300 la sută** în aceeași perioadă. Exportul în 1894 a fost de 113.246.000 Jeni și imporul de 117.482.000 Jeni. În 1903 exportul a fost de 239.502.000 Jeni, iar importul 317.153.000 Jeni.

— **În 1904 sporirea e de 23.000.000** cu tot războiul, pentru cele din tăiu 6 luni.

— **Din 9891 străini în China în anul 1892** un număr de 1017 erau japonezi, adică acum sunt 5287 japonezi la 20.404 străini sau 25 la sută.

— **Inchisorile Japonese.** Acum cinci-sprezece sau două-zeci de ani sistemul închisorilor japoneze era din cele mai barbare. Pentru cele mai ușoare vini se dădea pedeapsa mutilării și fără nici un fel de judecată prizonierii erau uitați și lăsați să moară de foame în temnițe infecte. Astăzi totul s'a schimbat. Persoane compeinte au fost trimise de guvernul japonez în America, Anglia și Germania pentru a studia sistemele de penitenciare și din studiile lor a eșit noua organizație a închisorilor Japonese.

— **Celulele penitenciarului din Tokio sunt mai curate și mai comode** de cât cele din închisorile engleze, Ferestrele mai mari, lasă să pătrundă mai mult aer și mai multă lumină și noaptea, un bec de gaz bine așezat permite închisorii să citească.

— **De altfel deținuții nu sunt izolați,** fie-care celulă conține doi până patru prizonieri și în timpul zilei toți se întrunesc în ateliere la lucru.

— **Lângă ateliere sunt mari cabine de băi,** bine așezate și foarte curate. Lângă acestea sunt bucătăriile unde se pregătește mâncarea deținuților, care consistă în orez, cartofi și pește.

— **Mania invențiilor.** Războiul ruso-japonez a făcut să răsără legiuni întregi de inventatori. Nu trece zi fără ca sediurile ambasadelor ruse și japoneze dela Londra și Paris să nu fie asediate de indivizi cari oferă celor două națiuni beligerante vre-un mijloc unic și infailibil de a învinge. Și ce invenții! Unul a oferit zilele trecute ambasadorului japonez din Londra modelul unui tun mic care prin forța hidrolică aruncă proiectiele aeriforme; un altul a oferit modelul unui sub-marin de întrebuințat pe pământ; un altul o... armată automată. E vorba de fabricarea unor soldați de oțel cari se așează în tranșee; ei sunt

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor calificat de școale medii p. studiul higienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de falci. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dinți și dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

în comunicație electrică cu statul major: se apasă pe un buton și puștile pe cari le au în mână soldații se descarcă de odată, în mod automat.

Aceste fantazii ale nebunilor din vremea aceasta amintesc pe cele din anul teribil în Franța. Atunci se constituise la Paris o comisiune științifică a apărării naționale, conduse de celebrul chimist Berthelot. Acesta primi într-o zi vizita unui lucrător.

— Am făcut o invenție — zise — simplă și folositoare. Trebuie să se înalțe un balon încărcat cu explozive de-asupra palatului de Versailles, unde stă statul major german. Ajuns acolo, aruncați explozivele și principii, generalii, statul major și armata vor fi făcuți în bucăți. Ce ziceți?

— Dar, răspuse Berthelot, cum va fi dirijat balonul acesta?

— Și mă întrebați pe mine? Cine e om de știință, d-ta s'au eu?

Și lucrătorul eși furios trântind ușa după dânsul.

— **Proverbe asupra Țării.** Se știe că regi și principii au inspirat multe proverbe popoarelor lor, însă recordul pare a fi ținut de Țara Rusiei. Iată câte-va, și unele dintre cele mai îndrăznețe:

Coroana nu scapă pe Țar de durerea de cap. — Țarul poate să zică că e văr cu D-zeu însă nu e fratele său. Glasul Țării găsește totdeauna ecou chiar într'un șes fără cel mai mic munte. — O lacrimă din ochii Țării costă pe țară multe batiste. — Când Țarul se apucă de făcut versuri, Dumnezeu să apere pe adevărații poeți. — Poate o vacă să fie a Țării, nu fată mai mult decât un vițel. — Când Țarul dă un ou, așteaptă să i-se aducă o găină.

Din acest din urmă s'ar putea imediat deduce un altul, pulpitant, de actualitate: — Când Țarul propune desarmarea, așteaptă ca toate Statele să-i dăruiască armele lor.

— **O hartă prețioasă.** Minunata hartă geografică a Franciei pe care Țarul a dăruit-o acum cinci ani aliatei sale, va fi așezată în curând în muzeul Luvrului.

Harta, care este mai mare de un metru pătrat, este un adevărat mozaic de pietre scumpe. Fiecare departament este alcătuit dintr-o altă specie de pietre: onixuri, malachite, lemn sicilizat, lapislazuli și altele; orașele principale sunt reprezentate prin pietre prețioase de cea mai mare frumusețe. Așa, de pildă. Parisul este un foarte mare rubin, Marsilia un smarald de o valoare de 50.000 franci, Bordeaux un opal; Lionul un diamant; Lille o turcoază; orașele mai mici sunt reprezentate prin tot atâtea pietre scumpe mai mici.

— **Afacerea Chadwig în America.** Imprejurul noii afaceri Humbert, izbucnită la Cleveland, în Statele-Unite, să dau noui și interesante amănunte:

D-na Chadwig care a avut în mână atâtea milioane, nu reușește acum să găsească nici măcar 75000 de franci cari îi sunt necesari pentru a obține libertatea provizorie și zace în închisoare, întocmai ca faimoasa Tereza Humbert dela Paris.

Se știe că lada cu bani a d-nei Chadwig conținea valori fictive cu false semnături ale miliardarului Carnegie. Se crede că d-na Chadwig nădăjduia că cu înșelătoriile ei să poată păcăli lumea până la moartea miliardarului și atunci să poată încurca pe moștenitorii acestuia spre a-i putea face să i plătească valoarea falselor valori. Din nenorocire pentru dânsa Carnegie nu a murit și a putut declara că nu dăduse nici odată vre-o iscălitură numitei doamne. Modul cu care dânsa a reușit a face să i-se împrumute sume fabuloase, întunecă aproape fama d-nei Humbert.

Înșelătoria americană a arătat într'adevăr o îndemânare extraordinară în a înșela pe cei mai prevăzători oameni de afaceri. O bancă din Ohio i-a împrumutat mai multe milioane, pe făgăduiala sarisă că i-se va da o ipotecă asupra unei mari proprietăți. Bancherul ar fi câștigat — credea el — din această afacere cel puțin cinci-zeci de milioane pe an. Hipoteca trebuia făcută anul trecut și bancherul, văzând că d-na Chadwig nu se mai gândește la dânsul, începu să aibă temeri. Escroca știu însă să-l liniștească spunându-i că este rudă cu Carnegie.

Identitatea d-nei Chadwig e încă misterioasă, pare a se confirma că ea este aceeași cu escroca Lidia de Vere, care a făcut mare gălăgie în America acum vre-o 15 ani și care a și stat câțiva ani în închisoare.

Lidia de Vere își făptui-se înșelătoriile slujindu-se de hipnotism și exercitând asupra celor dimprejurul ei o fascinare extra ordinară, din care știu să tragă foloase și în închisoare. Fascinarea hipnotică ar fi explicarea purtării cancerilor americani față de dânsa.

D-na Chadwig e o femeie matură, de vre-o 50 de ani, având înfățișarea simpatică și modestă.

Nimeni nu știe ce a făcut escroca cu milioanele ce a reușit să împrumute în ultimul an. Advocatul săi spun că, acum trei ani, ea a primit 13 milioane dela bancherul său, care se află acum în Europa, la Bruxelles. Apoi, ea a luat de pe la bănci 30 milioane. În total ar fi luat „cu împrumut“ o sută de milioane.

La început s'a spus că dânsa întrebuințase banii în petreceri și călătorii, la cari invita sute de persoane? acum însă s'a dovedit că ea ducea o viață din cele mai liniștite, împărțindu-și timpul între casă de țară dela Cleveland și apartamentul dela New-York, unde, de altfel, ea trăia retrasă, neîncercând nici odată de a pătrunde și de a se impune în societatea înaltă. La Cleveland, cei doi soți treceau drept oameni cu stare liniștiți, dar nimeni nu bănuia că aveau milioane cu grămada.

— **Apel!** Inițiativa luată de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“, de a pune obiceiul *felicităților de Anul-Nou* în serviciul culturii noastre naționale, întimpinând consimțământul general al publicului român, — venim acum, în preșerea unei noue aniversări, a adresa către toți iubitorii culturii poporului român din această țară, un călduros apel, ca să participe și de astă-dată la rescumpărarea *felicităților de Anul-Nou* în favorul *Muzeului istoric și etnografic al Românilor din regatul ungar*.

Consemnarea rescumpărărilor de felicitări se va publica și în anul acesta atât în ziare, cât și în o mică edițiune ocazională, care pe ziua Anului-Nou se va trimite tuturor aceluia, cari vor contribui sub acest titlu la Fondul Muzeului.

Prin aceasta vom conserva pe deplin părțile frumoase ale obiceiului *felicităților de Anul-Nou*, întâlnindu-ne și unindu-ne cu toții cu ocaziunea noii aniversări la un act de nobilă însuflețire pentru înaintarea culturală a neamului nostru.

Fiind terminat splendidul palat al Muzeului istoric și etnografic ridicat de „Asociațiunea“ noastră în Sibiu, și având a-l înzestra acum în mod demn și a-l inaugura încă în decursul anului 1905, — sperăm că apelul nostru va fi întimpinat de astă-dată în toate cercurile preocupate de înaintarea culturală a poporului nostru, cu bunăvoință și însuflețire îndoită, ca și pe această cale să se dea Asociațiunii noastre posibilitatea de a realiza în condiții cât mai demne o veche dorință a obștei românești. Sibiu, 22 Dec. 1905. *Comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“*.

— Atragem atențiunea onoratului public asupra inseratului Altmann Ede.

— Atragem atențiunea on. public asupra anuțului lui *Igaz Sándor*.

ECONOMIE.

Statistica pădurilor din România. După ultima statistică întocmită de ministerul de domenii în 1900, pădurile din țara întreagă aveau următoarele suprafețe:

Pădurile Statului cu goluri și poeni — aveau o suprafață de 1.008.033 hectare; pădurile așezămintelor publice și comunale 125.985 hectare; pădurile Coroanel 70.188 hectare; și pădurile particulare 1.492.841 hectare.

În total suprafața păduroasă a țării era, la 1900 de 2.673.948 hectare. Din această suprafață se pot socoti ca la 20 la sută goluri și poeni.

În România Statul este cel mai mare proprietar posedând el singur 30 la sută din întreaga suprafață păduroasă a țării.

Dacă ne referim la suprafețele ocupate de diferite esențe forestiere, vedem că în ceea-ce privește pădurile Statului avem 119.630 hectare de

rușinoase pure — brad și molift; — 210.230 hectare fag pur și amestecat cu rușinoase; 367.847 hec. fag, stejar carpen etc în amestec; 273.739 hec. stejar pur sau predominant; 386.300 hec. zăvoae și ostroave de salcie și plop și 9530 hec. salcâm plantații tinere.

În total 021.621 hec. pădure curată.

Pădurile de rușinoase pure ale Statului sunt în cea mai mare parte neexploatate din cauza lipsei drumurilor de comunicație și altor dificultăți de exploatare. Din punctul de vedere al esențelor ce predomină, avem în primul rând fagul apoi stejarul și rușinoasele.

Felurimii.

O cură a neurasteniei. Casele de sănătate în cari nu se permite neurastenicilor să vorbească între ei de propria lor boală sunt destul de comune. Folosirea acestui tratament sunt neînțeleptice, dar un și mai bun rezultat a dat, după cum afirmă revista „Minerva“, un nou metod de cură experimentală într'un sanatoriu din Noua Anglie.

Acest metod consistă în a aduna pe toți neurastenicii din ospiciu într'o sală mare, în care fie-care din ei învață câte un meșteșug manual ușor, ca de ex., a țese, a modela vase, a tăia obiecte în lemn, etc., și aceasta cu scop de a le distra mintea dela fenomenele boalei de care sufer.

Pentru a face acest învățământ și mai folositor, mai sunt aduși în ateliere și tineri săraci, dar sănătoși, din oraș. Aceștia, amestecați printre bolnavi, învățând un meșteșug util, aduc în mijlocul nefericitorilor o notă de veselie foarte binefacătoare stărei lor nervoase și mintale.

POSTA REDACȚIEI.

I St. în R. Dacă nu va putea dovedi că ai comandat-o, nu vei fi silit să plătești.

Dlul T. A. B. Bistrița. Primit cu plăcere.

Bibliografie.

A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. *Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buleasa* schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. *Cestiumi din dreptul și istoria bisericii românești unite*, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 fileri Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. *Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein*, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma*, în Schematismul arhidiecesei de A.-Iulia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. *Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron*, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. *Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Belgradului*, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovic*, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri (pentru România 5 lei).

8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse*. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți să pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul sendându-se banii înainte, — ori contra rambursă.

La administrația „Tribunei“ să află de vânzare următoarele cărți:

„La Roma“ de Russu Șirianu	Cor. 2.—	plus 10 fil. porto
„Povestiri și schițe“ de S. Secula	1.—	5 „ „
„Navele“ de Emil Zola	Cor. 0.40	5 „ „
„Școlarul declamator“	„ 0.50	5 „ „
„Vatra părăsită“ I. Slavici	„ 1.50	10 „ „
„Ștropol de roană“	„ 1.—	10 „ „
„Aur“ Const. Hodoș	„ 1.50	10 „ „
„Telegrama“ farză în 3 acte	„ 0.30	3 „ „
„Calendarul diecesei aradane	„ 0.40	10 „ „
„Carmen Sylva“ de Vojen	„ 1.—	5 „ „

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor-proprietar: George Nichla.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpăra p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Bijuterii, oroloage, aur călcat și recuise de argint, seduli de amănetaie cumpăra pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

Ivorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Furnisez acasă:

Cărbuni de peatră de Salgó-Tarján pentru 1 fl. 70 cr.

Cărbuni de lemn de fag pentru 2 fl. 20 cr.

Lemne de foc mărunțite pentru 1 fl. Câte o sută kilograme.

Comandele sunt a se adresa lui:

ALTMANN EDE

— neguțator de specialitate. —

Arad, Str. Wesselényi Nr. 48.

444
Telefon Nr. 46.

La cumpărare de 500 kgr. ofert special.

Mare câștig la cumpărări.

Nu e bazar, a cărui mărfuri s'ar putea asemui cu mărfurile

Bazarului de concurență

devenit renumit în urma prețurilor estine. Se pot căpăta pentru

Bărbați

cămeși tricot de iarnă pantaloni tricot, ciorapi de iarnă, mănuși cușme.

Dame

cămași și pantaloni tricot, ciorapi de iarnă, ghete de postav

Copii

haine tricote, căciule de Berlin, cepe, mănuși ciorapi de iarnă, ghiozdane.

Cămeși pentru bărbați și dame, gulere, manșete, fuste, bluze, corsete, mănuși de piele, șurte empire b. tiste, năframă, ploiere etc.

477 **Obiecte de lux din argint de China,**

Prețuri de ocazie

Obiecte frumoase de porcelan 7 și 15 cr. bucata.

Jucării pentru copii și obiecte de lux, despărțământ special cu prețuri de 7 și 15 cr., geante dela 80 cr., geante cu harmonică dela 2 fl. 50 cr. Bastoane, tabatiere, pungă, perii de haine, dinți, păr, peptene, ace de păr, recuise de mâncare dela 15 cr., săpunuri și parfumuri de I-a cal. Ghiozdane, berete p. bărbați și copii, cadre, albumuri p. 100 ilustrate de la 4 cr., lavoare de tinichea dela 30 cr. se capătă în

Bazarul de concurență de lângă teatru

— Vis-à-vis de statuia libertății —

Grijiți de firmă.

REICH EL.

Telefon în oraș și provincie 126.

Fondată 1883

Oferte de Crăciun!

BLOCH H.

Librărie, tipografie și magazin aliate pentru fotografat
Arad, Piața Andrassy nr. 18.

Tipografie

arangiata cu gaz aerian.

in care se savarsesc

tot felul de

tipărituri

dela cele mai mari

pana la cele mai mici

IN RAPORT CU EPOCA.

Prețuri de concurență

Liferantul primelor birouri și officii
Hârtie de epistoale, de birouri
și arte.

Hârtie de epistoale de lux

Cărți de comerț

Articole de multiplicat și de copiat.

Recuise pentru mașine de scris.

Toate comandele să îndeplinesc la moment

Comandele cărților de vizită și alte tipărituri
e de recomandat să se facă la timp, ca să se
savârșască cu îngrijire.

Mare magazin

de

ARTICOLE
DE FOTOGRAFIAT

și mașinării

Introducerea și instruirea
grătită.

Prețuri de fabrică
după prețurile curente din
țară și din străinătate

Lista prețurilor curente cu
ilustrație se trimite grătit
la cerere

Din toate mare
asortiment.

Prăvălie pentru mănuși și
suspensorii a lui

HUBATSCEK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.

(In casa Băncii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mănușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe care le vând pentru prețuri extraordinare de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân cu respect: **Hubatschek T.**

303

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sămăntinile de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

263

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ce a întrebuințarea de apă nesăcioasă ori murdărie nu abdică serviciul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparație gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de căneapă din launtru captușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine. **Fântâni** cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

VARGA JÁNOS

atelier de tapiserie și infrumșetare.

Arad, Strada Zrinyi Nr. 2 (Casa Sebessi).

Recomandă magazinul său bogat asortat cu modele de garnituri de salon, de odăi pentru bărbați, precum și de otomane pentru dormitor și refectoriu.

BUDGETE și PLANURI

447

dela cele mai simple până la cele mai corăspunzătoare gratuit.

REPARĂRI și TRANSFORMĂRI

după stil modern în loc și în provincie.

Obducere de biliarde pentru prețurile cele mai culante.

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am deschis în

Arad, piața Boros Béni Nr. 6
O nouă ferărie

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primesc comenzi de turnătorie și obiecte de arangia mente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în ori-ce cantitate. Cărbuni de fag se pot căpăta pentru prețuri estine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izdor

fabricant de fer și oțel în Ujdezna.

In urma lichidării și
a sistării prăvăliei
mare

destacere de marfă sub prețuri cu învoirea autorităților

la firma

GEBHART J. și Fiul

Arad, Piața Andrássy Nr. 16.

452

Sticlă, porțelan, lămpi, oglinzi, rame, articole de nickel și mare asortiment de diferite articole de lux.

Prilej extraordinar numai pe scurte zile!

Non magazin de mobile în Aad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că azi am deschis în Arad un magazin de mobile sub firma improtocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulație suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea întreprindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfă indigenă de calitate inexceptionabile.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.
măestru tapesier.

Numai pe scurt timp!

Noutăți de senzație!

Am onoare a înștiința pe onoratul public, că pe bulevardul Principele Josif (József főherceg ut) Nr. 11

Am aranjat un atelier electric de fotografie pe hârtie

în care în decurs de 5 minute fac o fotografie admirabilă pe hârtie, pe care onor. public o poate lua imediat, cu prețuri fabuloase de estine:

- 1 fotografie vizit până la trei persoane 25 cr. (50 fil.)
- 1 grupă cabinet 50 cr. (1 cor.)
- 3 cărți postale cu fotografia 1 cor.

Solicitând vizitarea onor. public

Rămân cu deosebită stimă

473

Kohn Lajos
fotograf.

Numai pe scurtă vreme!

Cadouri de Crăciun și anul nou.

KRIEGLER A.

CIASORNICAR CHROMOMETRU JUVALIER.

Arad, Piața Andrassy 18.

Casa Lăcs lângă prăvălia de delicatori alui „Záray.“

Recomandă cu căldură magazinul bogat asortat cu ciasornice și giuvaere moderne. Mare asortiment în argintării 13 carate pentru donuri de nuntă.

Se primesc tot felul de aparaturi de ciasornice și giuvaere.

Comandele din provincie se săvârșesc prompt.

Rugând binevoitorul concurs

471

KRIEGLER A.
ciasornicar și juvaergiu.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, ausul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceala la mâni și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, udui în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și cauzează multor altor boale, cari tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Însușirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenească binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele adătoare, care pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile cari prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut și apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea extraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copil și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

La Kilényi C. și C-nie

ARAD,

— Piața Andrassy Nr. 20, Palatul Fischer —

la „Globul albastru“.

Toate stofele de haine pentru dame se vând cu începere dela

28 Novembre

pentru preț mai mic de cât de fabrică.

439

☞ ☞ ☞ **Ocaziune rară!** ☞ ☞ ☞

Stofele se vând pentru toate prețurile acceptabile.

Ocaziunea de a cumpăra foarte ieftin

stofe de haine pentru dame.